

yanının gereği olarak giderme çarelerini acilen ele almayı düşünmesi bir zarurettir.

Anayasa Mahkemesi, korunması kendisine emanet edilen Anayasayı muhafazaya muktedir olamayan bir bekçi görünümüne düşmüştür. Ancak, bunda müessesenin kabahati ve dahli olmadığını biliyoruz. Müesseseyi korumaya mecburuz ve buna kararlıyız. Anayasada kendisinin korunmasını emretmiştir, kendisinin korunmasını bazı müesseselere Parlamente'ye ve vatandaşlara görev olarak vermiştir. Şu halde tek teslimimiz Anayasayı koruma görevinin sadece Anayasa Mahkemesine verilmemiş olmasındadır.

Muhterem milletvekilleri, Anayasa Mahkemesinin şimdiye kadar ki tatbikatı, en iyi niyetle söyleyelim, sistemde bir tutarsızlık göstermektedir. Hiç kimseyi peşinen itham etmiş olmamak için, bu ölçüler içinde kalarak, bu tutarsızlığın, bu sistem bozukluğunun giderilmesinin zaruri olduğunu işaretle iktifa ediyoruz.

Yeni bütçenin Anayasa Mahkemesi mensuplarına ve Milletimize hayırlı olması dileğiyle saygılar sunarım. (A. P. sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın İslâm.

Sayın Bakan söz istiyorsunuz?.. Adalet Bakanı Sayın Hayri Mumcuoğlu; buyurun efendim.

ADALET BAKANI HAYRİ MUMCUOĞLU (C. Senatosu Tekirdağ Üyesi) — Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri;

Anayasa Mahkemesi Bütçesi, Cumhuriyet Senatusunda müzakere edildiği sırada, bir sayın üye sarahaten, «Bağımsız bir Yüce Mahkemenin bütçesi müzakere edilirken Adalet Bakanı niye Cumhuriyet Senatusunda bulunur?» demişti. Burada da Anayasa Mahkemesi bütçesi müzakere edilirken bazı milletvekili arkadaşlarım, özel nitelikte olmak üzere, «Niye bulunuyorsunuz?» dediler.

Evvelâ şu hususu açıklamak isterim: Gerçekten yürütme organının bir üyesi olarak, Adalet Bakanı Anayasanın 105 nci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince; ancak yetkisi dahilindeki işlerden ve emrinde bulunanların işlem ve eylemlerinden sorumludur. Anayasa Mahkemesiyle, yürütme organının, özellikle Adalet Bakanının fonksiyonel hiçbir ilişkisi yoktur. Ancak, Anayasa Mahkemesinin kuruluşuna ait 44 sayılı Yasanın 50 nci maddesinin son fıkrası; «Bütçe müzakereleri sırasında Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyelerinin izahat alınmak üzere davet edilmeyeceklerini ve bu müzakerelerde Adalet Bakanının veya Bakanın tensibiyle Anayasa Mahkemesi Genel Sekreterinin

hazır olacağını âmiridir.» Ben Yüce Meclise saygım nedeniyle, Genel Sekreteri değil, bizzat hazır bulunmayı uygun buldum. Onun için huzurunuzdayım.

Değerli milletvekilleri, bu Yüce Mahkemenin kararları üzerindeki eleştirilere arzı cevap etmek, bu anlamda benim yetkim dahilinde değildir. Ben bu takdirde tartışmaya girmiş olurum. Yalnız, değerli arkadaşlarımın çok vâkıfane konuşmaları sırasında izhar ettikleri temennilere arzı cevap ediyorum.

Hakikaten Yüce Mahkeme, şerefine, şanına lâyık bir binaya sahip değildir. 500 bin liraya yakın bir kira ile gayri müsait bir yerde çalışmaktadır. Arsası, Yüce Meclise yakın, Atatürk Bulvarı üzerinde 11 dönümlük bir saha üzerinde ayrılmıştır; ancak bunun kamulaştırılmasına bugüne değin imkân olmamıştır. 1974 yılı bütçesinden, yatırımları hızlandırma fonundan, böyle bir para tefriki kabil olmamıştır. Bu yıl içinde, yani 1975 malî yılı içinde gerçekleşmesini ben de halisane temenni ediyorum; siyasi ömrümüz vefa ederse, ben bunun gerçekleştirilmesi üzerinde çok çalışırım.

Değerli arkadaşlarım ayrıca araç konusuna değindiler. Gerçekten Anayasa Mahkemesine birkaç tane hizmet arabasının tahsisinin faydası derkârdır. Bunun dışında, Anayasa Mahkemesinde 29 genel idare hizmeti sınıfından memur çalışmaktadır. Maalesef kaydıyla arz ediyorum, Devlet Memurları Kanunu birçok alanda memurlar arasında eşitsizlik yaratmıştır. Bu memurların 15'i yan ödeme alır, 14'ü bundan mahrumdur.

12 sayılı Kararnamenin yürütme organına verdiği, vereceği yetkiyi de kullanma niyetindeyim. Bu arada değerli arkadaşlarımın bu konulara ilişkin temennileri için, şükranlarımı ve saygılarımı sunuyorum. Yüce Meclise.

BAŞKAN — Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sayın Mehdi Keskin, buyurun efendim. (A. P. sıralarından alkışlar.)

MEHDİ KESKİN (Kastamonu) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

Anayasa Mahkemesi bütçesi üzerinde görüşlerimi arz etmek üzere huzurunuzda bulunuyorum.

Sayın milletvekilleri, kâinata gelmiş ve gelecek insanların en büyüğü olan Hazreti Muhammet; «Adalet mülkün temelidir» buyurmuştur. Aynı şekilde bir saatlik adalet hizmetinin 60 saatlik nafil ibadetten daha hayırlı olacağı haber verilmiştir.

Bunun içindir ki, adalet dağıtan, hak dağıtan bu işi yaparken nafil ibadetten daha hayırlı bir iş gören,